

David Baldacci

Niets dan de waarheid

A.W. Bruna Uitgevers

•1•

Om exact 0.00 uur UT, oftewel middernacht universele tijd, verscheen het beeld van de gemartelde man op de populairste websites ter wereld.

De eerste zes woorden die hij sprak, zou iedereen die ze ooit te horen had gekregen zich altijd blijven herinneren.

‘Ik ben dood. Ik ben vermoord.’

Hij sprak Russisch, maar met een druk op een toets kon je zijn tragische relaas onder aan het scherm laten omzetten in vrijwel elke taal die je maar wilde. De geheime politie van de Russische Federatie had zijn gezin en hem net zo lang in elkaar geslagen totdat ze een reeks ‘bekenntnissen’ hadden afgelegd. Hij was erin geslaagd om te ontsnappen en deze ruwe en slecht verzorgde video-opname te laten maken.

Degene die de camera vasthield, was doodsbang geweest, of dronken, of allebei tegelijk, want om de paar seconden begonnen de korrelige filmbeelden te trillen en te schudden.

Als deze video openbaar werd gemaakt, zei de man, dan wilde dat zeggen dat hij opnieuw gevangen was genomen door een stel gewetenloze kerels in overheidssdienst, en dat hij nu dood was.

Zijn misdrijf? Alleen maar dat hij vrij had willen zijn.

‘Er zijn tienduizenden net als ik,’ verklaarde hij tegenover de hele wereld. ‘Hun botten drukken zwaar op de bevroren toendra van Siberië en liggen diep in het water van het Balkasjmeer in Kazachstan. Het bewijs daarvoor zult u binnenkort te zien krijgen. Er zijn anderen die de strijd na mijn dood zullen voortzetten.’

Hij waarschuwde dat de wereld jarenlang al haar aandacht op Osama bin Laden en zijn kameraden had gericht, maar dat het oude kwaad, dat over een vernietigende kracht beschikte die een miljoen keer groter was dan die van alle islamitische terroristen samen, inmiddels weer helemaal terug was, en dodelijker dan ooit tevoren.

‘Het wordt tijd dat de wereld de waarheid te weten komt,’ riep hij tegen de camera, en toen brak hij in tranen uit.

‘Mijn naam is Konstantin... Mijn naam wás Konstantin,’ verbeterde hij zichzelf. ‘Voor mij en mijn gezin is het te laat. Wij zijn nu allemaal dood. Mijn vrouw, mijn drie kinderen... dood. Vergeet ons niet! Vergeet niet waarom ik gestorven ben. Zorg dat mijn vrouw en kinderen hun leven niet voor niets hebben gegeven.’

Terwijl de stem wegstierf, ging het gezicht van de man langzaam over in een paddenstoelvormige wolk die het scherm hel deed oplichten, en onder in beeld verscheen een dreigende waarschuwing: *Eerst het Russische volk, daarna de rest van de wereld. Kunnen we wachten tot het zover is?*

Technisch gezien was het maar een armzalig filmpje, en de special effects waren beroerd, maar dat kon niemand wat schelen. Om de rest van de wereld een kans op overleven te geven, hadden Konstantin en zijn arme vrouw en kinderen het zwaarste offer gebracht dat een mens maar kon brengen.

De eerste die de video te zien kreeg, was een computerprogrammeur in Houston, en hij was helemaal van de kaart. Hij mailde het bestand naar twintig vrienden met wie hij regelmatig bestanden uitwisselde. De volgende die de beelden onder ogen kreeg, een paar seconden later maar, woonde in Frankrijk en leed aan slapeloosheid. In tranen stuurde ze het filmpje door aan vijftig vrienden en vriendinnen. De derde die de video te zien kreeg, kwam uit Zuid-Afrika en was zo razend over datgene waarvan hij zojuist getuige was geweest, dat hij de BBC belde en de link daarna doorstuurde aan achthonderd van zijn beste 'vrienden' op het web. Een tienermeisje in Noorwegen zat vol afgrijzen naar de video te kijken en stuurde die toen door aan iedereen die ze maar kende. De volgende duizend mensen die de beelden onder ogen kregen, woonden in negentien verschillende landen en deelden de beelden elk met gemiddeld dertig vrienden, die ze op hun beurt weer aan tientallen anderen doorstuurden. Wat was begonnen als een digitale regendruppel in de oceaan van internet, zwol al snel met explosieve kracht aan tot een tsunami van pixels en bytes die hele continenten kon verzwelgen.

Als een snel om zich heen grijpende pandemie leidde de video overal ter wereld tot grote opschudding. Van blog tot blog, van chatroom tot chatroom, van e-mailbericht tot e-mailbericht ging het verhaal als een lopend vuurtje rond, en elke keer dat het opnieuw werd verteld, werd het groter en belangrijker, totdat het leek alsof de hele wereld elk ogenblik kon worden overspoeld door een uit-zinnige horde bloeddorstige Russen.

Binnen drie dagen na Konstantins trieste uitspraken ging zijn verhaal overal rond. Het duurde niet lang voordat de helft van de wereldbevolking, onder wie een groot aantal mensen die echt niet zouden weten wie de huidige paus was, of de huidige president van de Verenigde Staten, alles wist over de dode Rus.

Vanuit de e-mailcircuits, de blogs en de chatrooms werd het verhaal opgepikt door allerlei sensatiebladen. Vervolgens werden *The New York Times*, de *Wall Street Journal* en andere kwaliteitskranten van over de hele wereld meegezogen in de maalstroom, al was het maar omdat iedereen het er inmiddels over had. Van daaruit sloeg het nieuws over naar het mondiale televisiecircuit. Op alle zenders, van het Duitse Sat Eins tot de BBC, van ABC NEWS en CNN tot de Chi-

nese staatstelevsie, was te horen dat dit weleens een voorteken zou kunnen zijn van een nieuw tijdperk van wereldwijde dreiging. Op die manier schoot het verhaal stevig wortel in het collectieve bewustzijn en het collectieve geweten van de hele wereld. Het werd zo belangrijk dat niets anders meer ter zake leek te doen.

De kreet 'Denk aan Konstantin!' lag op de lippen van mensen op alle zeven continenten.

De Russische overheid ontkende alles even nadrukkelijk. De Russische president Gorshkov verscheen zelfs op de internationale televisie om te verklaren dat alles van A tot Z gelogen was en kwam met door hemzelf als 'volkomen overtuigend' gekwalificeerd bewijsmateriaal waaruit zou moeten blijken dat Konstantin nooit had bestaan. Slechts weinigen hechtten daar geloof aan. Gorshkov was een oud KGB'er en de Russische overheid was tot in de hoogste regionen gevuld met fascistische schurken. Dat hadden journalisten van over de hele wereld al jarenlang gemeld aan iedereen die het maar horen wilde, maar tot nu toe had niemand zich daar werkelijk druk om gemaakt, want als puntje bij paaltje kwam, had niemand daar ooit last van gehad. Nu was er echter een dode Konstantin en een paddenstoelwolk op het internet, die iedereen die het maar horen wilde, duidelijk maakte dat het plotseling heel erg belangrijk was. Er waren ongetwijfeld voldoende sceptici die ernstige twijfels hadden over wie en wat Konstantin en zijn video nou eigenlijk vertegenwoordigden, en die nu alles in het werk zouden stellen om de achtergrond van de veronderstelde dode na te trekken en te controleren wat er van zijn verhaal klopte. Maar vele anderen hadden genoeg gezien en gehoord om volkomen zeker van hun zaak te zijn. En noch Rusland, noch de rest van de wereld zou ooit te weten komen dat Konstantin in werkelijkheid een beginnende acteur uit Letland was, en dat zijn 'wonden' en zijn 'uitgemergelde' uiterlijk het gevolg waren van handige make-up en professionele belichting. Nadat hij deze scène had opgenomen, had hij zich gewassen, alle elementen van zijn vermomming verwijderd en daarna een deel van de vijftigduizend dollar die hij met deze klus had opgestreken, besteed aan een smakelijke lunch in – van alle plekken die hij had kunnen kiezen – de Russian Tearoom in 57th Street in New York. Omdat hij ook Spaans sprak, en over een donker uiterlijk en een gespierd lijf beschikte, was het zijn grootste ambitie om een belangrijke rol te bemachtigen in een soap voor latino's. Maar na zijn optreden zou de wereld nooit meer hetzelfde zijn.

•2•

Nicolas Creel dronk rustig zijn Bombay Sapphire met tonic op en trok zijn jasje aan. Hij ging een ommetje maken. Of nou ja, een ommetje maken was wat normale mensen deden. Miljardairs die de scepter zwaaiden over grote bedrijven, bevonden zich als ze zich verplaatsten altijd hoog boven het gewone volk. Tijdens de korte helikoptervlucht over de Hudson naar New Jersey zat hij naar de wolkenkrabbers onder zich te kijken, en zo drong het weer eens tot hem door hoe ver hij het geschopt had. Creel was geboren in het westen van Texas, een gebied zo eindeloos vlak en uitgestrekt, en zo volkomen dor en verlaten, dat ervan werd gezegd dat een groot deel van de mensen die hier hun huis hadden staan, daar alleen maar woonden omdat ze niet wisten hoe ze er weg moesten komen of zelfs niet in de gaten hadden dat een mens ook ergens anders kon leven.

Creel had precies een jaar van zijn leven in de *Lone Star-state* doorgebracht voordat hij in het kielzog van zijn vader, die sergeant in het leger was, naar de Filippijnen was verhuisd. Van daaruit waren in hoog tempo zeven andere landen gevolgd, totdat Creels vader in Korea werd gestationeerd en daar vrijwel onmiddellijk om het leven kwam bij iets wat door het leger in bedekte termen was omschreven als zo'n uiterst betreurenswaardige logistieke misser die zo nu en dan nou eenmaal onvermijdelijk was. Zijn moeder was hertrouwd en jaren later was Creel gaan studeren en had hij zijn ingenieursdiploma gehaald. Vervolgens had hij genoeg geld bij elkaar weten te sprokkelen om bedrijfskunde te gaan studeren, maar na een maand of zes had hij ervoor gekozen om te leren hoe het er in de echte wereld aan toeling.

De enige waardevolle les die zijn militaire vader hem had geleerd, was dat het Pentagon meer wapens kocht dan wie dan ook en daar steevast veel te veel voor betaalde. En wat nog mooier was: als je meer geld nodig had, hoefde je de ambtenaren van Defensie daar alleen maar om te vragen en dan kreeg je het. Het was per slot van rekening hun eigen geld niet en niets viel makkelijker weg te geven dan geld van iemand anders, vooral ook omdat Amerika over het grootste spaarvarken ter wereld beschikte. Het leek een verdomd goeie branche om werkzaam in te zijn, want zoals Creel al snel te weten kwam, was het inderdaad mogelijk om de Amerikaanse strijdkrachten twaalfduizend dollar voor een toilet en negenduizend dollar voor een hamer in rekening te brengen. En als je die handeltjes maar wist te bedelven onder een hele berg wettelijke trucjes en parlementaire enquêtes, kwam je daar nog ongestraft mee weg ook.

Creel was enkele tientallen jaren bezig geweest met het opbouwen van een

bedrijf dat inmiddels het grootste defensieconglomeraat ter wereld vormde. Volgens het zakenblad *Forbes* was hij met zijn meer dan twintig miljard dollar de op dertien na rijkste man ter wereld.

Zijn inmiddels overleden moeder was geboren in Griekenland en hij had niet alleen haar Zuid-Europese schoonheid geërfd, maar ook haar vurige temperament en al even vurige ambities. Nadat Creels vader tijdens die betreurenswaardige logistieke misser in Korea het leven had gelaten, was ze hertrouwd met een man die zich heel wat hoger op de sociaaleconomische ladder bevond en die zich al snel van de jonge Creel had weten te ontdoen door hem naar een hele reeks kostscholen te sturen, en niet eens bijzonder goede ook. De andere jongens daar, stuk voor stuk rijkeluiszootjes, kregen alles op een presenteerblaadje aangereikt en het was de buitenstaander Creel die al hun gesar te verduren kreeg en die elke cent twee keer moest omdraaien. Die ervaringen hadden hem eelt op zijn ziel bezorgd.

Dat hij zijn bedrijf naar de Griekse oorlogsgod had vernoemd, was een eerbetoon aan zijn moeder, die hij meer dan wie ook had liefgehad. En Creel was trots op de producten van zijn bedrijf. De naam die in grote drukletters op zijn honderdtwintig meter lange motorjacht geschilderd stond, was *Shiloh*, naar de bloederigste eendaagse veldslag van de Amerikaanse Burgeroorlog.

Hoewel hij op Amerikaans grondgebied geboren was, had Creel zich nooit Amerikaan gevoeld. De Ares Corporation was gevestigd in de Verenigde Staten, maar Creel was een wereldburger en had zijn Amerikaanse staatsburgerschap al lang geleden opgegeven. Dat kwam hem bij zijn zaken goed van pas, want geen enkel land beschikte over een monopolie op oorlogsvoering. Creel kon echter zo vaak en zo lang in de Verenigde Staten verblijven als hij maar wilde, want hij beschikte over een heel leger van advocaten en accountants die elke maas in het stotterende linguïstische drijfzand van de Amerikaanse belastingwet snel wisten te vinden.

Creel had al lang geleden geleerd dat hij om zijn bedrijf te beschermen, zijn rijkdom met anderen moest delen. Bij elke belangrijke opdracht voor de levering van wapensystemen lette hij er zorgvuldig op dat de productie werd verspreid over alle vijftig Amerikaanse staten, en in zijn overdadige en peperdure publiciteitscampagnes werd daar altijd heel veel aandacht aan besteed.

‘Honderdduizend leveranciers verspreid over heel Amerika zorgen voor uw veiligheid,’ galmde de rechtstreeks uit Hollywood afkomstige commentator met een zware, sonore stem die je hart sneller deed kloppen en je huid liet tintelen van opwindning. Het klonk enorm vaderlandslievend. In werkelijkheid was er maar één reden voor al die spreiding. Als de een of andere bureaucraat iets op de prijs probeerde af te dingen, zouden alle 535 leden van het Amerikaanse Congres als één man oprijzen en die onfortuinlijke ambtenaar ter plekke dood

laten neervallen omdat hij over de euvele moed had beschikt om banen bij hun achterban weg te willen kapen. Diezelfde strategie had Creel in een stuk of tien andere landen met al even veel succes weten toe te passen. De Amerikanen hadden niet het alleenrecht op oorlog, en al evenmin op politici die heel wat meer aandacht besteedden aan hun eigen besognes dan aan het algemeen belang.

Door Ares gefabriceerde straaljagers scheerden over alle belangrijke sportwedstrijden ter wereld, waaronder de wereldkampioenschappen honkbal, basketbal en voetbal. Hoe kon je nou geen kippenvel krijgen als een strakke formatie 'oorlogsbodems uit het tijdperk van de ruimtevaart' die meer dan honderdvijftig miljoen dollar per stuk hadden gekost, brullend over je heen schoten, terwijl je maar al te goed beseftte dat één zo'n ding over een vuurkracht beschikte die meer dan voldoende was om iedereen in het stadion – mannen, vrouwen en kinderen – in één klap van de aardbodem weg te vagen. In al zijn angstaanjagende grootsheid was het bijna poëtisch.

Het mondiale marketing- en lobbybudget van de Ares Corporation bedroeg drie miljard dollar per jaar. Dat reusachtige bedrag zorgde ervoor dat elk groot land ter wereld dat harde valuta aan defensie te besteden had, telkens weer te horen kreeg: *Wij zijn sterk. Wij staan achter u. Wij zorgen voor úw veiligheid. Wij zorgen ervoor dat ú vrij blijft. Wij zijn het enige wat ú beschermt tegen anderen.* En de beelden die daarbij geleverd werden, waren al even overtuigend: barbecues en optochten, kinderen die met vlaggen zwaaiden en salueerden terwijl tanks voorbijreden, straaljagers door de lucht scheerden en grimmige soldaten met gezichten vol zwarte vegen zich langzaam over vijandelijk terrein bewogen. Daar ging je hart sneller van kloppen en Creel had gemerkt dat geen land ter wereld tegen zo'n inspirerende boodschap bestand was. Nou vooruit, Frankrijk misschien, maar dat was het dan ook wel.

Die commercials waren zo in elkaar gezet dat het net leek of de machtige Ares Corporation al die wapens weggaf uit een soort vurige vaderlandsliefde, terwijl het bedrijf in werkelijkheid niet alleen geregeld te kampen had met budgetoverschrijdingen, maar ook eeuwig en altijd achterlag op schema. De commercials waren erop gericht allerlei ministeries van Defensie zover te krijgen dat ze dure oorlogsspeeltjes aankochten die nooit werden gebruikt, en geen aandacht besteedden aan veel minder prijzige waar, zoals fatsoenlijke kogelvrije vesten en nachtzichtbrillen. Van die dingen dus die infanteristen onder gevechtsumstandigheden echt nodig hadden om in leven te blijven. Tientallen jaren lang had al die publiciteit prima gewerkt.

Maar geleidelijk aan veranderde er iets. Het leek alsof de mensen al die oorlog een beetje zat werden. Het aantal bezoekers van de enorme handelsbeurzen die Ares elk jaar weer organiseerde, was nu al vijf jaar achter elkaar gedaald. Het marketingbudget van de Ares Corporation was inmiddels groter dan de netto-

winst. Daaruit viel maar één conclusie te trekken: de mensen wilden Creels spullen niet kopen.

En dus zat hij nu in een fraai ingerichte kamer in een gebouw dat eigendom was van zijn bedrijf. De forsgebouwde man tegenover hem was gekleed in een spijkerbroek en een paar zware militaire schoenen, en zag eruit als een grizzlybeer zonder vacht. Zijn gezicht was verweerd en diepgebruind, en in een van zijn wangen zat een litteken dat afkomstig was van een kogelwond, of anders van de moeder van alle pokken. Zijn schouders waren dik en zijn immens grote handen maakten op de een of andere manier een dreigende indruk.

Creel gaf de man zijn hand. 'Het is begonnen,' zei Creel.

'Ik heb kameraad Konstantin gezien.' De man kon een grijns niet onderdrukken toen hij dat zei. 'Ze zouden hem een Oscar moeten geven.'

'*Sixty minutes* heeft er dit weekend een item over. Net als alle andere actualiteitenrubrieken en opiniebladen. Die halvegare Gorshkov maakt het ons gemakkelijk.'

'Hoe zit het met het incident?'

'Jij bent het incident,' merkte Creel op.

'Het heeft ook weleens gewerkt zonder gewelddadige actie.'

'Ik ben niet geïnteresseerd in oorlogen die ophouden na honderd dagen, of die uitdraaien op een zwaar uit de hand gelopen vechtpartij tussen twee straatbendes. Daarvan kunnen we hier niet eens de elektriciteitsrekening betalen, Caesar.'

'Geef me het plan en ik voer het voor u uit, meneer Creel. Zoals altijd.'

'Zorg nou maar dat je klaarstaat om te vertrekken.'

'Het is uw geld,' zei Caesar.

'Reken maar.'

Toen hij terugvloog naar het Ares Building tuurde Creel naar de tempels van beton, glas en staal onder hem. *Je bent niet meer in het westen van Texas, Nick.*

Maar dit ging natuurlijk niet alleen om geld. Of om het redden van zijn bedrijf. Geld had Creel genoeg, en los van wat hij nou wel of niet deed, de Ares Corporation zou zich wel weten te redden. Nee, waar het nu werkelijk om ging, was zorgen dat de wereld weer op een behoorlijke manier in balans kwam. Alles was inmiddels lang genoeg uit evenwicht geweest. Creel was het spuugzat om werkloos te moeten toezien hoe de zwakken en de woestelingen de sterken en geciviliseerden de wet voorschreven. Die waanzin had inmiddels lang genoeg geduurd. Hij ging alles rechtzetten. Sommige mensen zouden misschien beweren dat hij voor God speelde en in zekere zin was dat ook zo. Maar zelfs een goedwillende god maakte gebruik van geweld en vernietiging om de mensen duidelijk te maken wat hij wilde. En Creel was van plan om dat voorbeeld nauwgezet na te volgen.

Aanvankelijk zou er pijn geleden worden. Aanvankelijk zouden er veel smartelijke verliezen worden geleden.

Zo ging dat nou eenmaal altijd. Zelfs zijn eigen vader was slachtoffer geworden van de inspanningen die vereist waren om het internationale machtsevenwicht in stand te houden, dus Creel begreep maar al te goed hoe zwaar de noodzakelijke offers zouden zijn. Maar uiteindelijk zou het allemaal de moeite waard blijken.

Hij liet zich achterover zakken in zijn stoel.

De schepper van Konstantin wist iets, maar niet veel.

Caesar wist iets, maar niet veel.

Alleen Nicolas Creel wist alles.

Zo ging dat nou eenmaal bij goden.

•3•

‘Waar staat de A voor?’ vroeg de man in vloeiend Engels met een Nederlandse tongval.

Shaw keek naar de beambte tegenover hem, bij de paspoortcontrole op Schiphol, vijftien kilometer ten zuidwesten van Amsterdam. Schiphol is een van de drukste luchthavens ter wereld en ligt vijf meter onder de zeespiegel, met miljarden en miljarden tonnen woest tekeergaand zeewater vlakbij. Shaw had het altijd een bijzonder gewaagd kunststukje gevonden om hier een luchthaven aan te leggen. Maar tweederde van het hele land lag onder de zeespiegel, en ze moesten al die vliegtuigen natuurlijk toch ergens kwijt.

‘Pardon?’ zei Shaw, al wist hij heel goed waar de man het over had. De man wees met zijn vinger naar de fotopagina in Shaws paspoort.

‘Daar. Uw voornaam is niet meer dan de voorletter A. Maar waar staat die voor?’

Terwijl de Nederlander toekeek, tuurde Shaw in zijn paspoort.

Hij bevond zich hier in het land met de langste mensen ter wereld en hoewel de beambte een standaarduniform droeg, had hij een lengte van maar liefst een meter vijftachtig, wat echter niet meer dan tweeënhalve centimeter langer was dan de gemiddelde Nederlandse man. Maar zelfs met die lengte was hij nog steeds meer dan zeven centimeter korter dan de indrukwekkend lange en stevige Shaw.

‘Die staat helemaal nergens voor,’ antwoordde hij. ‘Mijn moeder heeft me nooit een voornaam gegeven, en dus heb ik mezelf maar vernoemd naar wat ik ben. *A Shaw*. “Een Shaw”. Want zo heet ik echt, of liever gezegd: Shaw was de achternaam van mijn moeder.’

‘En uw vader had er geen bezwaar tegen dat zijn zoon zijn naam niet droeg?’

‘Je hebt geen vader nodig om een kind te baren. Alleen maar om het te verwekken.’

‘En in het ziekenhuis hebben ze u ook geen naam gegeven?’

‘Worden alle kinderen dan in het ziekenhuis geboren?’ zei Shaw met een glimlach.

De Nederlander verstrakte even, maar daarna werd zijn toon minder vijandig.

‘Dus het is Shaw. Een Ierse naam, zoals George Bernard?’

De Nederlanders waren geweldig goed ontwikkelde mensen, dat had Shaw al vaker gemerkt. Goed opgeleid en nieuwsgierig, en verzot op discussies. Hij had nog nooit eerder meegemaakt dat iemand hem vroeg of hij verwant was aan George Bernard Shaw.

‘Dat had gekund, maar nee, ik ben van Schotse afkomst. Ik stam uit de Schotse

Hooglanden. Of liever gezegd, daar kwamen mijn voorouders vandaan,' voegde hij daar haastig aan toe, want hij reisde nu op een Amerikaans paspoort, een van de twaalf verschillende waarover hij beschikte. 'Ik ben geboren in Connecticut. Misschien bent u daar ooit weleens geweest?'

'Nee,' zei de man. En gretig voegde hij daaraan toe: 'Maar ik zou graag eens in Amerika gaan kijken.'

Shaw had die verlangende blik wel vaker gezien. 'Nou, de straten zijn er niet geplaveid met goud en de vrouwen zijn niet allemaal filmsterren, maar er valt een hoop te doen en daar hebben we ook flink wat ruimte voor.'

'Misschien komt het er nog eens van,' zei de paspoortman wat weemoedig, en toen ging hij weer verder met zijn werk. 'Hebt u nog iets aan te geven?'

'Ik heb niets aan te geven.'

'Hé, spreekt u Nederlands?' zei de man verbaasd.

'Wie niet?'

De man lachte en stempelde Shaws paspoort af met een ouderwetse inktstempel in plaats van met een van de hoogtechnologische stempels die tegenwoordig in sommige landen in gebruik waren. Shaw had gehoord dat met die dingen een digitaal zendertje in het papier werd aangebracht waarmee je gangen konden worden nagegaan. Hij had altijd al liever inkt gehad dan zendertjes waarmee je gangen konden worden nagegaan.

'Enjoy your visit,' zei Shaws nieuwe Nederlandse vriend terwijl hij hem zijn paspoort teruggaf.

'Dat ben ik wel van plan,' antwoordde Shaw terwijl hij naar de trein liep die hem in ongeveer twintig minuten naar het Centraal Station in Amsterdam zou brengen.

Daarna zou het alleen nog maar opwindender worden. Maar eerst moest hij een rol spelen. Want hij had publiek.

Zelfs op dit moment werd hij al in de gaten gehouden.

Bij het Centraal Station nam Shaw een taxi die hem naar het uiterst luxueuze Amstel Hotel bracht. Het beschikte over negenenzeventig prachtige kamers, waarvan een groot deel uitkeek op de Amstel. Maar Shaw was hier niet gekomen voor het uitzicht.

De daaropvolgende drie dagen hield hij zich echter keurig aan zijn rol als toerist, en er waren maar weinig steden ter wereld die daar beter geschikt voor waren dan Amsterdam, een stad met 730.000 inwoners van wie maar de helft van Nederlandse afkomst. Hij nam een rondvaartboot en zat enthousiast foto's te maken van een stad met meer grachten dan Venetië en bijna dertienduizend bruggen op een oppervlakte van nauwelijks tweehonderd vierkante kilometer, waarvan een kwart uit water bestond.

Shaw werd vooral aangetrokken door de woonboten. Het waren er bijna drieduizend en ze lagen overal langs de grachten. Ze spraken hem zo aan omdat ze er zo geworteld uitzagen. Al dreven ze dan op het water, deze boten werden nooit verplaatst. In veel gevallen gingen ze over van de ene generatie op de andere, al werden ze natuurlijk ook vaak gewoon verkocht. Hoe zou het voelen, dacht hij, om je zo verbonden te voelen met één plek?

Een tijdje later trok hij een korte broek en een paar joggingschoenen aan ging een eindje rennen in het ruime Oosterpark, niet ver van zijn hotel. In heel letterlijke zin was Shaw zijn hele leven aan het rennen, aan het wegrennen wel te verstaan. Nou, als alles volgens plan verliep, zou dat nu snel voorbij zijn. Of het lukte, óf hij zou dood zijn. Maar dat risico nam hij graag. In zekere zin was hij toch al dood.

Terwijl hij koffie zat te drinken in de Bulldog, de bekendste coffeeshop van Amsterdam, keek Shaw toe hoe de mensen hier hun dagelijkse leven leidden. Tegelijkertijd hield hij de mannen in de gaten die hém zo overduidelijk in de gaten hielden. Het was eigenlijk nogal een zielige vertoning. Hier zat hij dan naar mensen te kijken die bezig waren om hem te schaduwen, maar die geen flauw idee hadden hoe dat moest.

De volgende dag ging hij lunchen in een van zijn favoriete restaurantjes, dat werd gedreven door een wat oudere Italiaan. Zijn vrouw zat de hele dag aan tafel de krant te lezen, terwijl het mannetje optrad als gerant, ober, kok, chef-kok, hulpkelner, bordenwasser en caissière. Er waren maar vier barkrukken en vijf tafeltjes, het domein van de vrouw des huizes niet meegerekend, en als je er wilde eten moest je in de deuropening blijven staan en je door het mannetje

onderzoekend laten opnemen. Als hij knikte, kreeg je toestemming om te komen zitten en iets te eten; als hij je de rug toekeerde, ging je maar ergens anders naartoe.

Het mannetje had Shaw nog nooit de rug toegekeerd. Misschien kwam het door zijn indrukwekkende postuur of zijn strakke blauwe ogen, die je als ze je eenmaal aankeken in een soort houdgreep leken te nemen, maar waarschijnlijk kwam het toch vooral omdat de eigenaar en hij ooit hadden samengewerkt, al had die samenwerking niets met eten en drinken te maken gehad.

Die avond trok Shaw een pak aan en ging naar een operavoorstelling in het Muziektheater. Na de voorstelling had hij makkelijk terug kunnen wandelen naar zijn hotel, maar in plaats daarvan besloot hij de andere kant op te lopen. Vanavond ging hij doen waarvoor hij gekomen was. Hij was nu geen toerist meer.

Toen hij de Wallen naderde, zag hij wat gescharrel in een smal en donker steegje. In de schaduw stond een ruw uitziende man met zijn gulp open en zijn hand in de broek van het jongetje naast hem.

Binnen een seconde was Shaw van richting veranderd. Hij sloop het steegje in en gaf de man een harde klap op zijn achterhoofd. Het was een zorgvuldig afgemeten klap, erop berekend om de man te verdoven zonder hem dood op de straatstenen achter te laten, al kwam Shaw zwaar in de verleiding om dit gevaarlijke roofdier alsnog af te maken. Terwijl de man bewusteloos in elkaar zakte, propte Shaw het jongetje honderd euro in de hand en stuurde hem daarna weg met een harde duw en een stevige waarschuwing in het Nederlands. Terwijl het jongetje er in paniek vandoor ging, wist Shaw dat het kind vanavond in ieder geval niet van de honger zou creperen of vermoord zou worden. Toen Shaw zijn wandeling voortzette, merkte hij op dat de vroegere aandelenbeurs zich vlak achter de hoerenbuurt bevond. Dat vond hij nogal merkwaardig, totdat hij er even over nadacht en zich realiseerde dat contant geld en prostitutie altijd samen waren gegaan. Hij vroeg zich af of sommige dames misschien ook genoeg zouden nemen met een aandeeltje in plaats van een paar eurobiljetten.

Nog ironischer dan de nabijheid van de aandelenbeurs was dat de oudste kerk van de stad aan alle kanten werd omgeven door peeskamertjes. De Oude Kerk was gebouwd in 1306 als een eenvoudige houten kapel, en in de daaropvolgende eeuwen gestaag uitgebreid. Een grappenmaker had zelfs een stel koperen borsten in het trottoir aangebracht. Shaw was een paar keer in de Oude Kerk geweest en wat hem daar was opgevallen, waren de houtsneden in de zitbankjes van het koor, waarop mannen waren afgebeeld die zaten te poepen. Hij kon er alleen maar uit opmaken dat de heilige mis in die tijd pas écht lang had geduurd.

Heiligen en zondaars, God en hoeren, peinsde Shaw terwijl hij zijn blik over deze omgeving vol zonde liet gaan. De Nederlanders noemden dit gebied de Wallen. Het viel te verwachten dat alles wat achter de wallen gebeurde vertrouwelijk bleef. Vanavond rekende hij daarop.

De hoerenbuurt was niet heel uitgestrekt, en besloeg niet veel meer dan een deel van twee grachten, maar in die paar huizenblokken gebeurde wel een heleboel. De mooiste prostituees hier werkten 's nachts. Veel van hen waren oogverblindend mooie vrouwen uit Oost-Europa, die onder valse voorwendsels het land binnen waren gesmokkeld en die daarna 'in het leven' waren terechtgekomen, zoals het zo fijngevoelig werd omschreven. Ironisch genoeg waren de nachthoeren er voornamelijk voor de show. Want wie had er nou zin om onder de ogen van duizenden toeschouwers zo'n deuropening naar de wellust binnen te stappen? 's Ochtends en 's middags was het hier een stuk rustiger op straat, en dan gingen de serieuze klanten op bezoek bij de heel wat minder aantrekkelijke maar wel zeer efficiënte dames van de eerste en de tweede dagploeg.

De peeskamertjes waren moeilijk over het hoofd te zien, want ze waren allemaal afgezet met rode neonbuizen. De kamers zelf waren voorzien van zo'n oogverblindend fel wit licht dat de schaarse kleding van de meisjes oplichtte als een zomerzon. Shaw liep langs het ene raam na het andere, en achter al die ramen stonden vrouwen. Soms dansten ze een beetje of namen ze erotische poses aan. Eigenlijk kwamen de meeste mensen hier alleen maar om zich te vergapen, niet om ontucht te plegen, al ging er in al die peeskamertjes bij elkaar toch nog wel zo'n vijfhonderd miljoen euro per jaar om.

Met gebogen hoofd liep Shaw langs de ramen. Zijn voeten leidden hem naar een bepaalde bestemming. Hij was er nu bijna.

•5•

De vrouw achter het raam was jong en mooi, met ravenzwarte lokken die over haar naakte schouders vielen. Ze droeg niet meer dan een witte string, een paar hoge hakken en een goedkope halsketting die tussen haar grote borsten bungelde. Haar tepels waren bedekt met plastic zonnebloemetjes. Een interessante keuze, vond Shaw.

Terwijl hij zich een weg baande door de menigte hield hij voortdurend oogcontact met haar. De vrouw kwam in de deuropening staan en daar liet hij merken dat hij inderdaad belangstelling had. Zelfs op haar hoge hakken was ze dertig centimeter korter dan hij. Achter het raam had ze groter geleken. In etalages leken dingen vaak groter. En mooier. Als je met je aankoop thuiskwam, leek die vaak lang niet zo bijzonder meer.

Ze deed de deur achter hen dicht en trok toen de rode gordijnen voor het raam... het enige waaraan de mensen op straat konden zien dat deze kamer, en de bijbehorende dame, nu bezet waren.

Het was maar een klein hokje, met een wastafel, een toilet en – dat sprak vanzelf – een bed. Naast de wastafel bevond zich een drukknop. Die gebruikten de hoeren in noodgevallen. Binnen de kortste keren kwam er dan politie om de klant die in zijn lust te ver was gegaan bij hen weg te sleuren. Dit was een van de drukst gesurveilleerde delen van de stad – als het om belastinginkomsten ging, waren ze hier werkelijk tot alles bereid. Shaw zag een tweede deur in de achtermuur en wendde toen zijn ogen af. Vanuit de kamer hiernaast waren de geluiden van een andere tevreden klant luid en duidelijk te horen. Peeskamer-tjes werden meestal van elkaar gescheiden door niet meer dan een goedkoop halfsteens muurtje, en soms door niet meer dan een gordijn. Het was duidelijk dat ze in deze bedrijfstak niet veel ruimte nodig hadden om hun werk te doen, en ook niet veel luxe.

‘Je ziet er goed uit,’ zei ze in het Nederlands. ‘En groot ook.’ Ze keek naar hem op. ‘Ben je overal zo groot?’ voegde ze daar wat bezorgd aan toe. ‘Want ik ben niet zo groot, hoor.’

‘*Spreekt u Engels?*’ vroeg Shaw in het Nederlands.

Ze knikte. ‘Ik spreek Engels. Dertig euro voor twintig minuten. Maar als je een uur wilt, doe ik het voor vijfenzeventig. Omdat jij het bent,’ voegde ze er nuchter en zakelijk aan toe. Ze overhandigde hem een in het Nederlands opgesteld lijstje dat onder aan de pagina nog eens werd herhaald in tien verschillende talen, waaronder Engels, Frans, Japans, Chinees en Arabisch.

De titel luidde: 'Dingen die ik wél en dingen die ik niet doe.'

Shaw gaf haar het velletje papier terug. 'Is je vriendje hier?' vroeg hij. 'Ik heb er lang op gewacht om hem te kunnen ontmoeten.' Snel keek hij even naar de tweede deur.

Ineens bekeek ze hem duidelijk met heel andere ogen. 'Ja, hij is er.'

Ze draaide zich om en liep voor hem uit naar de deur in de achterwand. Haar blote billen waren stevig, maar begonnen toch zachtjes te wiebelen toen ze met een overdreven heupwiegend modellenloopje voor hem uit liep. Hij wist niet of ze dat puur uit gewoonte deed, of omdat die naaldhakken te hoog voor haar waren.

De vrouw deed de deur open en gebaarde dat Shaw naar binnen kon gaan. Ze liet hem achter tegenover de oude man die daar aan een tafeltje zat met een eenvoudige maaltijd: een stuk kaas, een stuk schelvis, een homp brood en een fles wijn.

Het gezicht van de man bestond uit een enorme verzameling rimpels, zijn witte baard was rafelig en zijn buikje zacht en rond. Zijn ogen keken de wereld in van onder lange plukken sneeuw wit haar die nodig wat bijgeknipt moesten worden. De man keek hem strak aan.

Toen gebaarde hij naar de tafel. 'Honger? Dorst?'

Hij wees op de tweede stoel, maar Shaw besloot niet te gaan zitten. Als hij een poging had gedaan om dat wel doen, had de man hem misschien neergeschoten, want hij hield een pistool in zijn linkerhand en dat was recht op Shaw gericht. Bovendien waren Shaws instructies heel duidelijk geweest. Niet gaan zitten. Niets eten en drinken. Niet als hij hier levend uit wilde komen.

Shaw had inmiddels het hele kamertje al afgespeurd. De enige ingang was de deuropening waardoor hij zojuist was binnengekomen. Hij ging zo staan dat hij zowel de deur als de man in de gaten kon houden. En het pistool natuurlijk. Hij schudde zijn hoofd en zei: 'Dank u wel, maar ik heb al gegeten in De Groene Lanteerne.' Dat was een goedkoop restaurant met Nederlands volksvoedsel, dat werd opgediend in een vertrek dat driehonderd jaar oud was en daar ook duidelijk de sporen van droeg.

Toen die sullige wachtwoorden eenmaal waren uitgewisseld stond het mannetje op, haalde een velletje papier uit zijn zak en gaf het aan Shaw.

Nadat Shaw het adres en de andere informatie die erop stond had gelezen, verscheurde hij het, liet de snippers in de tegen de muur geplaatste toiletput dwarrelen en spoelde door. Alsof dat een teken was, zette de oude man een verfromfaaid hoedje op, trok een veelvuldig verstelde jas aan en liep de kamer uit.

Shaw kon nog niet weg. Seksuele ontmoetingen duurden over het algemeen toch wat langer dan twee minuten, zelfs bij tieners die het voor het eerst deden. En je wist maar nooit wie er stond te kijken. Nou, eigenlijk wist hij dat wel.

Verschillende mensen zelfs. Hij stapte de voorkamer weer binnen, waar de dame nu als een luie poes languit op bed lag. Het gordijn was nog dicht, de meter liep nog.

‘Wil je nu wél neuken?’ vroeg de vrouw op licht verveelde toon terwijl ze de string over haar benen trok. ‘Het is al betaald,’ voegde ze eraan toe alsof hij wat aanmoediging nodig had. ‘Een heel uur. En voor dertig euro erbij doe ik ook dingen die op de zwarte lijst staan.’

‘Nee, dank u,’ zei hij met een beleefde glimlach. Hij zei het in het Nederlands. Als je nee zei tegen een dame als het om seks ging, kon je haar maar beter in haar eigen taal toespreken.

‘Waarom niet? Is er iets niet goed?’ vroeg ze, en ze was duidelijk beledigd.

‘Ik ben getrouwd,’ zei hij eenvoudigweg.

‘Dat geldt voor de meeste mannen die me hier komen opzoeken.’

‘Als jij het zegt, neem ik dat zonder meer aan.’

‘Waar is je trouwring dan?’ vroeg ze.

‘Als ik werk, heb ik die niet om.’

‘Weet je zeker dat je me niet moet?’ De toon waarop dat eruit kwam, was al even overtuigend als de blik vol ongeloof op haar gezicht.

Hij hield zijn geamuseerde verbazing goed verborgen. Ze zat waarschijnlijk nog maar kort in het leven, want haar ijdelheid was nog grotendeels intact. Wat meer ervaren hoeren zouden ongetwijfeld heel blij zijn om betaald te worden zonder iemand over zich heen te hoeven laten gaan.

‘Absoluut zeker.’

Ze trok haar string weer omhoog. ‘Jammer.’

‘Ja, jammer,’ zei hij. Als alles volgens plan verliep, zou hij binnen twee dagen in Dublin zijn, met de enige vrouw van wie hij ooit werkelijk gehouden had. En dat was ook de reden waarom hij hier weg moest. Nú.

Maar hij moest toegeven dat het lang niet zeker was dat alles volgens plan zou verlopen. In zijn beroep was morgen gewoon de zoveelste dag die je laatste kon blijken te zijn.